

Бекітілді
№27 «Ақбота» б/б директоры
Кошкинова Г.М.
№1 перпенес
31.08.2022ж

Ересек «Балдырған» тобының «Табиғат әлемі» вариативті компоненті бойынша
перспективті жоспары
2022-2023 оқу жылы

Мақсаты: Балалалардың экологиялық қарапайым білім жүйесін қалыптастыру. Мектепке дейінгі тұлғаның экологиялық мәдениет негіздерін дамыту.

Міндеттер:

- Мектепке дейінгі жастағы баланың экологиялық білімдері қарапайым жүйесін түсінікті қылып қалыптастыру;
- табиғатта себеп-салдардық байланысты тауып алудағы қабілеттерін қалыптастыру;
- туған табиғаттың сұлулығын көруді және түсінуді қалыптастыру;
- экологиялық сананы қалыптастыру;
- табиғаттың әлеміне танымдық қызығушылықты дамыту;
- Табиғат пен бала үшін экологиялық сауатты қауіпсіз тәрбиенің дағдыларын және алғашқы қабілеттерін дамыту;
- Айналадағы әлемге және табиғаттың әлеміне эмоционалдық-оңдық, адамгершілік қатынасын тәрбиелеу;
- Балалардың табиғатқа деген қалыпты қызығушылығын, оның тірі және өлі объектілері мен табиғи құбылыстарына, айналадағы әлемді танудан талап етуін, табиғатқа ойлампаз және ұқыпты қарауды тәрбиелеу;

Экологиялық тәрбие бағыты бойынша «Табиғат әлемі» вариативтік компонентінің перспективтік жоспары.

№	Тақырыбы	Мақсаты	
1	«Күз белгісі»	Балаларды күздегі өзгерістерді бақылауға себеп болу; ауа райын бақылауды жалғастыру; күздің кейбір ерекшеліктерімен таныстыру; күзгі ауа райының әдемілігіне назар аудару;	1
2	«Гүлдермен бақылау»	Балаларда сабаққа оңды эмоционалдық ықыласын тудыру; табиғатқа сүйіспеншелегін тәрбиелеу;	1
3	Әжеден сыйлықтар: жемістермен танысу» (алма, алмұрт)	Көру, жанасу, дәмін білу түйсіктерін дамыту; сөздік қорын байыту, балалардың сөйлеу дағдыларын дамыту, тәрбиешіні тыңдау қасиетін және оның сұрақтарға жауап беруді дамыту;	1
4	«Әжеден сыйлықтар: көкөністермен танысу»	Балалардың көкөністерге деген қызығушылықтарын қалыптастыру; көкөністер туралы қарапайым түсініктерді беру; өсетін орын туралы білімдерін бекіту; дайын көкөністердің формаларды жапсыру туралы білімдерін қалыптастыру; қысқа қарай көкөністерді дайындайтыны туралы білімдерін бекіту;	1
5	«Алтын күз».	Балаларды күздің ерекшеліктерімен таныстыру, жануарлар мен құстар күзде қалай бейімделетіні туралы білімдерін бекіту; «жапырақтардың түсуі» жаңа түсінігін ашу, жапырақтарға сүйіне қарауды үйрету; жапсырудың көмегімен суреттерді жасау, ұжымда бірге жұмыс істеуге үйрету; қиялын дамыту;	
6	«Ғажайып-ағаш» (Қайың).	Ағаштар туралы, қайың мысалында балалардың білімдерін анықтау және бекіту; ағаштың құрылысымен таныстыру: тамыры, діңі, бұтақтар, жапырақтар; ағаштардың қасиеттері туралы балаларды бақылауға, сараптауды және қарапайым шешімдерді жасауды үйрету; ағаштан жасалған заттардың ерекшеліктері туралы білімдерін	1

		байыту; мәдениетті қатынасудың икемдерін тәрбиелеу, сыпайлыққа үйрету (амандасуды, қоштасуды, көмек үшін алғысын білдіруді).	
7	«Қонжыққа біздің алаңымызды көрсетейік»	Балаларды табиғаттағы маусымдық өзгерістермен таныстыруды жалғастыру; балалардың назарын ағаштағы жапырақтармен, шөптермен, құстармен, жәндіктермен не болғанына аудару; өсімдіктердің өсуіне: су, жер, жылулық, жарық, ауа керек екені туралы түсініктеме беру; өсімдік және құстарға қамқор болуды ықыласын тәрбиелеу;	1
8	«Су дегеніміз не? Тамшымен таныстыру»	Балаларды зат есімдерге етістіктерді мен сын есімдерді теріп алуды үйрету; балалардың адамның өмірінде және табиғатта судың қажеттілігі туралы білімдерін байыту; табиғи құбылысы ретінде су туралы біртұтас түсінікті жасау; сөздік қорын байыту; байланысқан және диалогтік сөйлеуді, зейінді, ұсақ моторикасын дамыту; арнайы жағдайында табиғат тәртібінің танымдық тәжірибесін, ролдік (кітапханашы-оқырман) қатынаста қызмет ету қабілетін дамыту; суға деген ұқыпты қатынасуды тәрбиелеу;	1
9	«Жаңбыр кімге керек? Тамшы үлкен Бұлтта қонақта»	Жаңбыр қайдан келді деген сұраққа жауап беру; үлкен адамның сөйлеуді түсіну және оған белсенді жауап беруді ықыласын шақыру; өзіннің көзқарасын білдіруді, қарапайым түйінді жасауды үйрету; топта жұмыс жасауға, бір-бірінді тыңдауға, басқаның көзқарасын есепке алуға –ол жақсы екенін сендіру; сумен жұмыс жасағанда, ұқыпты болғанын абзал екенін талпындыру; балаларда тамаша эмоционалды көңіл-күйді жасау;	1
10	«Оны қолға ала алмайсың- ол тікенекті, жіптері жоқ, тек қана инелері бар: кірпімен танысу»	Балаларды кірпімен таныстыру, балаларға кірпі туралы түсінікті беру (қандай ол, қайда тұрады, суық кезіндегі өмірдің ерекшеліктері); балалардың жабайы жануарлар туралы білімдерін байыту; жануарлардың суреттерін «өз үйіне» орналастыруды жаттықтыру;	1
11	«Бөлмедегі гүлдерде қонақта. Фикусмен танысу»	Балаларда фикус туралы алғашқы түсініктерді қалыптастыру; (үлкен өсімдік, ағашқа ұқсайды, онда үлкен, жасыл жапырақтар, тегіс беті), сөйлеуді дамыту, диалогті жүргізуді үйрету; өсімдікке ұқыпты қарауға тәрбиелеу; өсімдіктерге күтім жасауға шақыру;	1

12	«Ауыл алаңында: сиырмен танысу»	Балаларды сиырмен және бұзаумен, олардың ерекшеліктерімен таныстыру(сиыр үлкен, денесі бар, басы, ұзын құйрық, мүйіздер, желіні; бұзау сиырдың баласы, мүйіздері бар, желіні жоқ);	1
13	«Қыс өзімен бірге не әкелді?» серуен	Қыстың қасиеттерімен, тірі және өлі табиғаттың жағдайымен таныстыру; балалардың ой-өрісін кеңейту; танымдық қызығушылықты талаптандыру; қарым-қатынас икемдігін, диалогтік сөйлеудің дамыту; табиғатқа зиянды келтірмеуді, өзіннің өміріндегі қауіпсіздіктің негіздерін қалыптастыру;	1
14	«Бұтақтың астында кім тұрады: қоянмен таныстыру»	Балаларды жабайы жануармен-қоянмен таныстыру; (оның құлағы ұзын, дене бітімі үлкен емес, қыста-ақ, жазда-сұр); маусымдық өзгерістерде қоянның өмірі туралы түсіндіру; осы жануарлар қандай әдемі және орманды көріктендіретіні туралы білімдерін кеңейту; жануарларға ұқыптылықпен және аялау сезіммен қарауғы тәрбиелеу;	1
15	«Аспандағы қонақтар: қар бүршігімен таныстыру»	Қардың қасиетімен таныстыруды жалғастыру, (суық, ақ, кіртілдек), судың әр түрлі қасиеті туралы түсініктерді қалыптастыру, логикалық ойлауды, сөйлеуді дамыту, ой-өрісін кеңейту, танымдық қызығушылықты талаптандыру; білімге құмарлықты, балалармен сөйлеу мәдениетін, ақ ниетті болуға тәрбиелеу;	1
16	«Қыста да, жазда да, бір түсті болады: шыршамен таныстыру»	Шырша туралы балалардың білімдерін анықтау және бекіту; (неге қыста да, жазда да бір түсті болады?); ағаштың құрылысымен таныстыру: тамыры, діңі, бұтақтар, инелер; ағаштардың қасиеттері туралы балаларды бақылауға, сараптауды және қарапайым шешімдерді жасауды үйрету; ағаштан жасалған заттардың ерекшеліктер туралы білімдерін байыту; мәдениетті қатынасудың икемдерін тәрбиелеу, сыпайлыққа үйрету (амандасуды, қоштасуды, көмек үшін алғысын білдіру).	1
17	«Тиінде қонақта»	Балаларды тиінмен таныстыру, балаларға тиін туралы түсінікті беру (қандай ол, қайда тұрады, суық кезіндегі өмірдің ерекшеліктері); балалардың жабайы жануарлар туралы білімдерін байыту; жануарлардың суреттерін «өз үйіне» орналастыруды жаттықтыру; зейінді дамыту; білімге құмарлықты тәрбиелеу;	1

18	«Осы қызғылтсары түлкі, әдемі және қу екен»	Қысты қасиеттерімен таныстыруды жалғастыру; балалардың білімдерін жабайы жануарлар және қыс кезіндегі олардың өмірі туралы бекіту; түлкінің сыртқы келбеті және қылықтар туралы білімдерін кеңейту; балаларды түлкі орманда қалай тұратынын таныстыру; ойлауды, зейінді, қызығушылықты дамыту; табиғатқа қамқорлықпен қарауды тәрбиелеу;	1
19	Тақырыбы: «Аюмен танысу»	Балаларды жабайы жануарлармен – аюмен таныстыру, балаларға аю туралы түсініктерді беру (ол қандай, қайда тұрады), қыс кезіндегі оның өмірінің ерекшеліктері; балалардың жабайы жануарлар: тиін, қоян, түлкі туралы білімдерін бекіту; жануарларға қамқорлықпен қарауды тәрбиелеу;	1
20	«Балықпен таныстыру»	Аквариумның ішінде тірі және тірі емес объектілері бар; тірі объектілері, тірі емес объектілерден тәуелді екенін көрсету (ауа, су, азық-түлік); тірі балық пен ойыншық балықтан айырмашылығын көрсету; балықтың құрылысы туралы алғашқы түсініктерін беру, балықтар (денесі, жүзбеқанаттар, құйрықтар, басы, көздері мен ауызы);	1
21	«Балықтарда қонақта»	Балықтар туралы білімдерін бекіту және анықтау; «акула» және «жайық» туралы түсініктеме беру; ойлауды, ақыл-ойдың қимылын дамыту; «балықтар» туралы сөздік қорын байыту; сөйлеудің грамматикалық сабын дамыту- түбірлес сөздерін таңдау; байланыстырып сөйлеуді дамыту, құрдастарды тыңдауға және олардың жауаптарына қосымша етуді тәрбиелеу;	1
22	«Бөлмедегі гүлдерде қонақта»	Бөлмедегі жаңа егілген өсімдіктермен танысу. Танысқан кезінде балаларда оңды эмоцияларды шығару;	1
23	«Өсімдіктерді суаруды үйренеміз»	Балалардың бөлмедегі гүлдер туралы білімдерін кеңейту; су сепкіштен өсімдіктерді суару икемділігін бекіту; жапырақтарды ылғал шүберекпен сүртуді үйрету; бөлмедегі гүлдерге қызығушылықты және оларға күтім жасау ықыласын қолдау;	1
24	«Біз жуаны отырғызамыз»	Балаларды жаңа өсімдік дәндерден және банадан өсуі мүмкін екенін таныстыру; жуаны отырғызу технологиясымен таныстыру; жуаға күтім қажетті екені туралы айту	1

		(суару, жылу, жарық); жуа немен пайдалы екенін түсініктерін беру; еңбектену ықыласы мен пайдасы болуын тәрбиелеу;	
25	«Көктемді кім ашады? Күн, күн терезеге қарашы»	Көктем және оның қасиеттері туралы білімдерін кеңейту; тыңдау, көру зейінін дамыту, ойлау амалдарын дамыту; табиғатқа деген эстетикалық сезімін білдіру;	1
26	«Сәлеметсіз бе, құс»	Көктемнің қасиеттерімен таныстыруды жалғастыру; балалардың білімдерін құстар және олардың көктемгі кезеңіндегі өмірі туралы бекіту; сыртқы келбеті және қимылдары туралы түсініктерді кеңейту; құстар өзіннің ұяларын қалай жасайтының туралы таныстыруды жалғастыру; (ұяларының әр түрлі)	1
27	«Құстардың алаңында: тауықпен, әтешпен және олардың балапандарымен таныстыру»	Тауықтың отбасы, олардың сыртқы айырмашылық туралы алғашқы түсініктемелерін беру; ойын суретінде оларды тануға үйрету, әтеш, тауық, балапандардың дауыстарын тануға және оларға еліктеу; тәрбиешіні тыңдауға дамыту, сөздерге, қимылдарға еліктеу;	1
28	«Ауылдағы алаңда: мысық пен итпен таныстыру»	Балалардың үйдегі жануарлар туралы түсініктерді қалыптастыру: адамдардың қасында тұрады, пайдасын әкеледі, адам оларға қамқор болады (тамақтандырады, емдейді); ақыл-ойдың амалын – жиынтықтау; жануарларға деген сүйіспеншілігін тәрбиелеу;	1
29	«Көктемнің белгісі» серуен	Балаларды көктемдегі өзгерістерді бақылауды түрткі болу; ауа райы қандай екенін тауып алуды жалғастыру; көктемнің кейбір ерекшеліктерімен таныстыру; көктемдегі ауаның әдемілігіне назар аудару;	1
30	«Кімде қандай ана: марғаулар, бұзаулар, балапандар, лақтар,	Үй жануарларды және олардың балаларының атауларын, олар қайда тұратының, немен тамақтандыратының, олардан адам қандай пайдасын алатының бекіту; көру зейінді, зейінді, ұсақ моторикасын, байланысып сөйлеуді дамыту; тірі табиғатқа	1

	күшіктер» Д/о: «Кімнің балалары?».	қызығушылықты қолдау; балаларда мейірімділік сезімін тәрбиелеу; жануарларға қамқорлық қалыптастыру;	
31	«Кімде қандай ана: кірпілер, көжектер, мыршайлар, тиіндер, қонжықтар» Д/о: «Кімнің балалары?».	Жабайы жануарлар туралы білімдерін бекіту; жануарлар және олардың балапандарын айыру икемін қалыптастыру, олардың атауын дұрыс белгілеу; жаңа жануарлармен танысу арқылы балалардың ой-өрісін кеңейту және сөздік қорын белсендіру; балаларға жануарларды және олардың балаларын белгілейтін зат есімдерді көптік және жекеше түрінде сөйлеуде пайдалануды көмектесу; (аю – қонжық - қонжықтар);	1
32	«Біздің аланың ағаштары»	Балаларда нақты объектіге (ағашқа-қайынға) қызығушылықты тұғызу, қайынның құрылысын бекіту, қайынның басқа ағаштардан айырмашылығын тауып алу; балаларда бақылау, зертеу ықыласын дамыту, жаңа білімдерді алу; сын есімдер арқылы сөздік қорын байыту;	1
33	«Бақ-бақ жаңа көйлек киеді»	Балаларды бақ-бақ өсімдігімен, оның құрылысымен, таныстыру; ол туралы білімдерін кеңейту, гүлдермен сүйсіну қарау ықыласын тәрбиелеу; балалардың ойлауды, қимылды белсенді, байланысып сөйлеуді дамыту; гүлдің әдеміліген эмоционалдық жауапты тәрбиелеу;	1
34	«Ара қайда ұшып кетті?» Д/о «Ара мен гүлдер».	Балаларды ара жәндігімен таныстыру; аралар қалай еңбектенетін, қысқа қалай дайындалатын туралы түсініктемелерін беру; (қорларды жасайды, шарбатты жинайды); балалардың сөздік қорын белсендіру және байыту (еңбекшіл аралар, шарбат, тозан, ара ұясы); қолдарының ұсақ моторикасын, қимылды икемділіктерін, құмарлықты, музыкалық естуді дамыту; балалардың еңбекке деген қызығушылығын қолдау;	1

35	«Бақылдауық бақа»	Балаларды бақаның өмірімен мен тамақтануымен таныстыру; бақаның дене құрылысын көрсету; басқа жануарлар үшін бақаның маңыздылығын көрсету;	1
36	«Көктемде жәндіктер: көбелекпен, қоңызбен таныстыру»	Балаларды көбелектерді мен қоңыздарды атауды және танып алуды үйрету; қоңызды көбелектерден олардың сыртқы келбетінің, тәртіптерінің ерекшеліктеріне қарай айыру икемділігін қалыптастыру; сөйлеудің белсенділігін және ойлау амалын дамыту; сөздік қорын байыту (бізтұмсық, жарқын, нәзік, ызылдайды, ұшады); табиғатқа ұқыпты қатынасын тәрбиелеу; бақылауға қызығушылықты тәрбиелеу;	1

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Аксёнова З.Ф. Войди в природу другом. экологическое воспитание дошкольников. М.: ТЦ Сфера, 2008.

Воронкевич О.А. Добро пожаловать в экологию. СПб, Детство-Пресс, 2003

Горбатенко О.Ф. Система экологического воспитания в ДОУ. Волгоград, Учитель, 2007.

Гончарова Е.В., Моисеева Л.В. Технология экологического образования детей старшей группы ДОУ. Екатеринбург, Центр проблем детства, 2002.

Грехова Л.И. В союзе с природой. М., Илекса, Ставрополь, 2001.

Иванова А.И. Экологические наблюдения и эксперименты в детском саду. Мир растений. М., ТЦ-Сфера, 2007.